

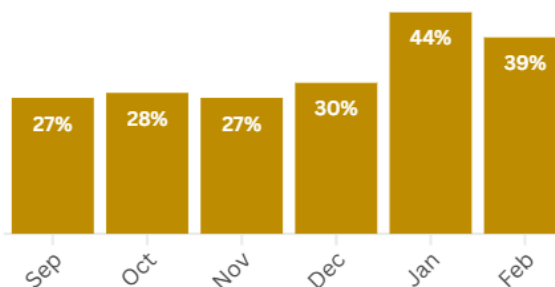
NESTletter o hybridných hrozbách v SR

Prehľad ukazovateľov za obdobie od 13.2. do 26.2.2025

Dezinformačný index*

Polarizačný index*

V tomto vydaní NESTlettra sa dočítate o:

- o témach, ktoré za posledné dva týždne polarizovali Slovensko,
- o dezinformáciách, ktoré sa šíria aj sedem rokov po vražde Jána a Marty,
- o tom čo rezonovalo v súvislosti s agentúrou USAID,
- o pokračovaní petícií za zrušenie protiruských sankcií

*Definícia dezinformačného indexu: Pomer videní a zdieľaní dezinformačných správ, zavádzajúcich správ a propagandy voči celkovému počtu videní a zdieľaní najširerejších 500 príspevkov na sociálnych platformách (vážený priemer).

*Definícia indexu polarizácie spoločnosti: Pomer videní a zdieľaní príspevkov s potenciálom polarizovať spoločnosť voči celkovému počtu videní a zdieľaní najširerejších 500 príspevkov na sociálnych platformách (vážený priemer).

A. Čo najviac polarizovalo Slovensko

Ostatné dva týždne vo februári bol slovenský informačný priestor zahltený viacerými polarizujúcimi témami. Na sociálnych sieťach sa šírili najmä tvrdenia vyzdvihujúce Donalda Trumpa a jeho postoj voči Ukrajine, green dealu, EÚ alebo za jeho zblížovanie sa s Ruskom. Vystúpenie premiéra Fica na konzervatívnej konferencii CPAC vo Washingtone naznačuje odklon Slovenska od spoločných európskych hodnôt. Radikálni konzervatívci na sociálnych sieťach oceňujú Trumpa za ukončenie podpory progresívnych politík. Takéto naratívy sa sústreďujú na vykresľovanie mimovládnych organizácií ako škodlivého faktora v politike a spoločnosti. Občianska spoločnosť je čoraz viac spájaná s konaním proti národným záujmom Slovenska, čo vedie k výzvam na obmedzenie jej vplyvu.

Spochybňovanie pomoci Ukrajine

Šíria sa príspevky, ktoré označujú Zelenského za diktátora, ktorý už stratil legitimitu, pretože nechce usporiadať voľby. Ukrajinský prezident údajne zničil budúcnosť Ukrajiny tým že podporuje pokračovanie vojny a je "nepriateľ ľudstva, ktorý má svoje dni zrátané". Podpora Ukrajine je často zosmiešňovaná a šíria sa tvrdenia, že je zbytočná a spôsobuje len predlžovanie vojny. Rezonovalo aj obhajovanie proruských postojov zo strany Elona Muska, ktorý spochybňoval pomoc Ukrajine. Tá podľa neho končí v korupčných schémach a Ukrajinci zomierajú len kvôli tomu. Tieto naratívy získali viac ako 220-tisíc videní a 35-tisíc zdieľaní.

Znižovanie dôveryhodnosti EÚ a NATO

Medzi hlavné témy patrí kritika politiky Green Deal a migračnej politiky Európskej únie. Terčom útokov je najmä predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyenová. Často sa tiež objavuje obviňovanie Európskej únie z netransparentného financovania mimovládnych organizácií. Kritizuje sa, že by ich namiesto USAID mala financovať samotná EÚ. Sankcie voči Rusku sú prezentované ako neefektívne a zbytočné, bez dosiahnutia akéhokoľvek výsledku. Kritizuje sa vylúčenie Európskej únie z mierových rokovaní medzi USA a Ruskou federáciou, čím je EÚ vykresľovaná ako bezvýznamný hráč. Častým naratívom je aj obviňovanie USA, že svojou politikou vyprovokovali vojnu na Ukrajine. Tieto naratívy získali na sociálnych sieťach viac ako 550-tisíc videní a viac ako 50-tisíc zdieľaní.

Spochybňovanie médií a občianskej spoločnosti

Putin, Trump a Musk sú vyzdvihovaní ako bojovníci proti progresívizmu a ochrancovia tradičných hodnôt. Mimovládne organizácie sú často obviňované z ovplyvňovania politiky na Slovensku za americké peniaze. Spájajú sa s progresívnymi agendami, ako sú práva LGBTI komunity či podpora migrácie. Šíri sa naratív, že mimovládne organizácie financované zo zahraničia vykonávajú protištátnu činnosť a zasahujú do vnútorných záležitostí krajiny. Tieto naratívy boli na sociálnych sieťach videné 320-tisíc krát a zdieľane 27-tisíc krát.

Ďalšie témy, ktoré rezonovali

Znovu sa objavujú naratívy o škodlivosti 3G a 4G sietí pre zdravie ľudí. Tieto siete údajne menia ľudskú DNA a spôsobujú rakovinu. Rezonovala aj správa, že USA rozhodli o uzavretí všetkých biolaboratórií na Ukrajine, aby sa zabránilo budúcim pandémiam. Tieto teórie stavajú na tom, že dezinformácie z minulosti sa stávajú dnes pravdou, pričom ani dnes nie sú podložené žiadnymi faktami.

B. Dezinformácie o vražde Jána a Marty

Vražda novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Marty Kušnírovej pred siedmimi rokmi otriasla Slovenskom. Ako tomu bolo v minulosti, rovnako aj dnes po siedmich rokoch sa stále šíria manipulácie a dezinformácie, ktoré sa snažia prekresliť realitu a spochybniť ich odkaz. Šíria sa napríklad naratívy o tom, že „celý prípad bol vopred pripravený na politickú zmenu“ alebo že „Kuciak bol len pešiakom v hre veľkých hráčov“. Ešte aj dnes sa v informačnom priestore objavujú tvrdenia, že „Sorosove médiá nám podsúvajú lži o Kuciakovi“. Takéto manipulatívne naratívy rozdeľujú spoločnosť a oslabujú dôveru v slobodnú žurnalistiku. Práve nezávislé médiá pomáhajú odhaľovať pravdu a brániť demokraciu a sú nevyhnutným predpokladom slobodnej spoločnosti.

C. Údajné zahraničné zasahovanie prostredníctvom USAID

V uplynulých týždňoch rezovali aj konšpirácie o využívaní Agentúry Spojených štátov pre medzinárodný rozvoj (USAID) na nepriateľské ovplyvňovanie vnútorných záležitostí dotknutých krajín. V súvislosti s USAID sa objavilo viacero dezinformácií, ktoré prezentujú agentúru ako nástroj na podkopanie suverenity Slovenska a manipuláciu verejnej mienky cez financovanie mimovládnych organizácií či médií.

Objavovali sa aj tvrdenia, že USAID “financuje liberálny svet” na Slovensku a podporuje “farebné revolúcie”, čím údajne destabilizuje krajiny, čo však nie je podložené žiadnymi dôkazmi. Táto rétorika sa neobjavuje iba v proruských a konšpiračných médiách, ktoré vykresľujú západné inštitúcie ako nepriateľov národných záujmov. Spomínajú ju aj niektorí politici, ktorí utlmenie USAID spájajú s „koncom éry progresizmu“.

Takéto dezinformácie sú často súčasťou širšej propagandy, ktorá sa snaží oslabiť dôveru v demokratické inštitúcie a spojencov Slovenska. V skutočnosti je USAID globálnou rozvojovou agentúrou, ktorá podporuje rôzne projekty zamerané na demokraciu, transparentnosť, ekonomický rozvoj či boj proti korupcii.

KONEČNE MASKY PADLI

Elon Musk na stretnutí s Robertom Ficom potvrdil to, čo niektorí len tušili. Zahraničné mimovládky roky manipulovali slovenskú politiku a súčasná opozícia im pri tom poslušne asistovala. Teraz sa ich vplyv končí! No a tí, ktorí celé roky slúžili cudzím záujmom proti vlastným občanom, strácajú pôdu pod nohami.

KOHO PLATILI USA?

Richard Takáč, podpredseda SMER - SSD

N PRESS (DENNÍK N)	\$55 000
Petit Academy (SME)	\$74 130
Investigatívne Centrum Jána Kuciaka (ICJK)	\$292 260
Transparency International Slovensko	\$192 000
Nadácia Milana Šimečku	\$88 566
Post Bellum (RIZMAN)	\$57 150
Globsec	\$418 226

Príspevok označujúci mimovládne organizácie za údajnú službu cudzím záujmom a manipuláciu slovenskej politiky, zdroj: Facebook Richard Takáč

D. Ako pokračujú petície za zrušenie protiruských sankcií

Zatiaľ čo napríklad EÚ a Británia zavádzajú nové sankcie proti Rusku, na Slovensku od druhej polovice roka 2024 prebiehajú viaceré snahy o zrušenie sankcií voči Rusku prostredníctvom petícií. Pro-ruské združenie Brat za Brata tvrdí, že na ukončenú petíciu za zrušenie sankcií získalo 450-tisíc podpisov. Slovenské hnutie obrody údajne doteraz vyzbieralo vyše 250-tisíc podpisov na podporu referenda k tejto téme.

Tieto aktivity jasne ukazujú, že snahy o oslabenie sankčného režimu pretrvávajú a v časti spoločnosti nachádzajú odozvu. Zároveň však otvárajú otázku, nakoľko sú tieto iniciatívy koordinované s ruskou propagandou a aké môžu mať dôsledky pre zahraničnopolitickú orientáciu Slovenska.

E. Ako dosiahnuť pozitívnu zmenu

Podpora kritického myslenia a mediálnej gramotnosti zo strany štátu je absolútne nevyhnutná pre úspešný rozvoj spoločnosti aj na Slovensku.

Pre budúcnosť demokracie na Slovensku je až existenčne dôležité, aby tu boli vytvorené dobré podmienky pre nezávislé médiá a občiansky sektor. Zároveň pre budovanie odolnosti voči týmto nežiaducim javom je kľúčová osobná angažovanosť občanov, čo pomôže udržať Slovensko pevne ukotvené v európskom priestore.